

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Спортивна травматологія

(назва дисципліни)

підготовки бакалавра (на базі повної загальної середньої освіти)

(назва освітнього рівня)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «Спортивна травматологія» підготовки “бакалавра”, галузі знань — 22 - охорона здоров'я, спеціальності — 227 - фізична терапія, ерготерапія, за освітньою програмою - фізична терапія, ерготерапія.

Розробник: Сітовський А.М., доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедра здоров'я людини та фізичної терапії..

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри **фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 6 від 29.01.2021 р.

Завідувач кафедри: (Андрійчук О. Я.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	22 «Охорона здоров'я», 227 «Фізична терапія, ерготерапія»; освітня програма: «Фізична терапія, ерготерапія»; освітній ступінь: «бакалавр»	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 3
		Семестр – 6-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 30 год.
		Практичні, семінарські
		Лабораторні – 36 год.
		Індивідуальні
Самостійна робота – 102 год.		
Консультації – 12 год.		
Форма контролю: залік		
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Сітовський Андрій Миколайович.

Науковий ступінь: кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

Вчене звання: доцент.

Посада: доцент.

Контактна інформація: andrii.sitovskyi@eenu.edu.ua; 050-887-46-09.

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальний курс за вибором студента циклу професійно орієнтованих дисциплін спрямований на оволодіння студентами спеціальними знаннями, методичними прийомами та практичними навиками терапевтичного втручання у комплексному процесі відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності спортсменів. Узагальнюючи наукові і практичні дані, дисципліна розкриває суть завдань терапевтичного втручання, що необхідно вирішувати в процесі організації і проведення фізичної терапії, ерготерапії з даним контингентом, обґрунтовує ефективні методи реалізації цих завдань.

2. Пререквізити. Для вивчення курсу студенти повинні володіти базовими знаннями з анатомії, фізіології людини, патологічної анатомії й фізіології, біохімії, біофізики, методів функціональної діагностики.

Постреквізити. Отримані компетентності, за результатами вивчення даної дисципліни, є базисом для подальшого проходження клінічної практики за даним напрямком.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою курсу є формування навичок терапевтичного втручання у процесі організації, планування та проведення комплексних реабілітаційних заходів у спортивній травматології. Завдання курсу: практичне оволодіння методами терапевтичного втручання при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату у спортсменів.

4. Результати навчання (компетентності).

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології, а також інших областях медицини. Знати Закони України про охорону здоров'я, етичний кодекс, нормативні документи, що регламентують професійну діяльність; принцип отримання згоди пацієнта/клієнта на проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії; особливості впливу стану пацієнта/клієнта та зовнішнього середовища на безпеку проведення заходів; особливості позиціонування та переміщення. Вміти виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця, відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій, враховуючи усі заходи безпеки та протипокази щодо кожної дії; запобігати небезпеці/ризикові, мінімалізувати їх під час фізичної терапії, ерготерапії; безпечно використовувати обладнання; надати первинну допомогу при невідкладних станах. У разі невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я; у тактовній та зрозумілій формі реагувати на небезпечні дії колег. Бути відповідальним при

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати. Знати методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження; основні протипокази і застереження щодо проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії; особливості обстеження у фізичній терапії, ерготерапії, спеціальні тести та шкали; етичні та юридичні вимоги ведення документації. Вміти організувати збір інформації про актуальний стан здоров'я пацієнта/клієнта; складати анамнез; демонструвати чітке логічне обґрунтування вибраної послідовності питань та обстежень; використовувати відповідні методи огляду обстеження та тестування; точно документувати дані обстеження, користуючись логічним форматом, який відповідає професійним інструкціям фахівця і вимогам даного закладу. Встановлювати міждисциплінарні зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися вербально та невербально;

консультуватися з колегами, пацієнтом/клієнтом, опікунами, членами сім'ї та іншими учасниками реабілітаційного процесу. Під наглядом проводити обстеження, тестування, огляд у фізичній терапії, ерготерапії та документувати отримані результати; бути відповідальним при

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта. Знати основи дидактики, теорії та методики фізичної культури, психології; критерії відповідності заходів фізичної терапії, ерготерапії актуальному стану здоров'я, функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта. Вміти оцінити функціональні можливості та потреби пацієнта/клієнта; обирати методи впливу/догляду, враховуючи патологію, функціональні розлади, активність та участь особи, контекстні та особистісні фактори; організувати індивідуальні та групові заняття, обирати необхідне обладнання; моніторити стан пацієнта; передбачати та визначати реакцію пацієнта/клієнта на проведення реабілітаційних заходів. Налагоджувати обмін досвідом; застосовувати вербальну та невербальну комунікацію з пацієнтом/клієнтом; надавати інформацію в оптимальний спосіб. Неси відповідальність за прийняття рішення щодо відповідності заходів фізичної терапії, ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати. Знати форми та методи проведення та реєстрації результатів оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта/клієнта; критерії досягнення цілей; особливості коректування цілей та завдань в залежності від результатів контролю; критерії оцінювання ефективності самостійної діяльності пацієнтів/клієнтів. Вміти проводити оперативний, поточний та етапний контроль за станом пацієнта/клієнта та їх документувати їх результати; оцінювати ефективність фізичної терапії, ерготерапії; визначати ставлення пацієнта/клієнта до отриманих результатів; навчати пацієнта/клієнта застосувати методи самоконтролю; дотримуватися стандартизованих протоколів під час вимірювання результатів; інтерпретувати отримані дані; керувати процесом фізичної терапії, ерготерапії. Чітко повідомляти про результати контролю при комунікації із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами. Самостійно проводити оперативний та поточний контроль за станом пацієнта/клієнта; бути відповідальним за своєчасне та достовірне проведення контролю стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Лабораторні	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Клініко-фізіологічні основи терапевтичного втручання у спортивній травматології.						
Тема № 1. Анатомічні, патофізіологічні та функціональні аспекти спортивного травматизму.	38	6	10	20	2	ДС; ДБ / 4
Тема № 2. Клінічні та сучасні інструментальні методи діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації і профілактики різноманітних пошкоджень опорно-рухового апарату у спортсменів.	40	6	12	20	2	ДС; ДБ / 12
Разом поточний контроль за модулем 1.	78	12	22	40	4	ДС; ДБ; РМГ; РЗ / 16
Модульна контрольна робота № 1.						МКР; Т / 20
Змістовий модуль 2. Фізична терапія у спортивній травматології.						
Тема № 3. Травми та захворювання окістя, кісток, суглобів та навколосуглобових тканин у спортсменів.	38	6	6	22	4	ДС; ДБ / 8
Тема № 4. Травми і захворювання міоентезичного апарату у спортсменів.	32	6	4	20	2	РМГ; РЗ / 8
Тема № 5. Черепно-мозкові травми в спорті, їх лікування, профілактика.	32	6	4	20	2	РМГ; РЗ / 8
Разом поточний контроль за модулем 2.	102	18	14	62	8	ДС; ДБ; РМГ; РЗ / 24
Модульна контрольна робота № 2.						МКР; Т / 40
Всього годин за курс:	180	30	36	102	12	ТР; РЗ; МКР; Т / 100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Тема № 1. Анатомічні, патофізіологічні та функціональні аспекти спортивного травматизму. Причини та механізми виникнення травм та патологічних станів у спортсменів. Вікові й статеві особливості травм і захворювань спортсменів.

Тема № 2. Клінічні та сучасні інструментальні методи діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації і профілактики різноманітних пошкоджень опорно-рухового апарату у спортсменів. Стрестести для діагностики та визначення реабілітаційного прогнозу. Мета, завдання, показання й протипоказання до проведення навантажувального тестування. Умови й засоби проведення навантажувального тестування. Найпоширеніші протоколи проб з фізичним навантаженням для велоергометра й тредміла. Протоколи, у ході яких навантаження дозується за рахунок часу або відстані. Вимірювання, аналіз й інтерпретація результатів навантажувального тестування. Структура протоколу й формування лікарського висновку. Оцінка реабілітаційного потенціалу за показниками варіабельності серцевого ритму. Клінічна електроміографія: нейрофізіологічні основи методу, механізм формування електроміограми, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, нормальні та патологічні характеристики ЕМГ при відведенні поверхневими електродами, електроміографічні дані при основних типах ураження нервово-м'язового апарату.

Тема № 3. Травми та захворювання окістя, кісток, суглобів та навколосуглобових тканин у спортсменів. Методика застосування терапевтичних вправ. Методика застосування лікувального й спортивного масажу та самомасажу. Методика застосування фізіотерапії. Комплексне застосування засобів фізичної терапії.

Тема № 4. Травми і захворювання міоентезичного апарату у спортсменів. Перша допомога, профілактика. Методика застосування терапевтичних вправ. Методика застосування лікувального й спортивного масажу та самомасажу. Методика застосування фізіотерапії. Комплексне застосування засобів фізичної терапії.

Тема № 5. Черепно-мозкові травми в спорті, їх лікування, профілактика. Методика застосування терапевтичних вправ. Методика застосування лікувального й спортивного масажу та самомасажу. Методика застосування фізіотерапії. Комплексне застосування засобів фізичної терапії.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне навчання / стажування, участь у змаганнях, предметних олімпіадах, конференціях, волонтерській роботі за дорученням кафедри чи деканату) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням відповідних ресурсів.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час модульних контрольних робіт і складання іспитів та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів); мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних та виконання лабораторних завдань в процесі заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Крайні терміни складання / перескладання встановлює деканат.

Розподіл балів та критерії оцінювання

Поточний контроль (мах = 40 балів)					Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 6	Т7	Т 8	20	40	100
4	12	8	8	8			

V. Підсумковий контроль

Підсумкова оцінка формується автоматично, в балах за всі види навчальної діяльності, як сума балів за поточний контроль разом по змістових модулях 1-3 (мах 40 балів) та модульних контрольних роботах 1-3 (мах 60 балів).

У разі якщо студент хоче отримати більшу суму балів від автоматично сформованої, або в результаті незадовільної автоматичної оцінки, студент складає залік.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	Зараховано
82-89	B	

75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Левенець В.М. Спортивна травматологія. Київ : Олімпійська література, 2008. 215 с.
2. Анкін М. Л., Шуба В. Й., Білоноженко А. В., Радомський О. А., Левченко В. О. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах. К. : Медінформ, 2010. 239 с.
3. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В.В. Клапчука, Г. В. Дзяка. К. : Здоров'я, 2005. 312 с.
4. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Киев : Олімпійська література, 2007. 583 с.
5. Спортивные травмы. Основные принципы профилактики и лечения / Под общ. ред. П.А.Ф.Х. Ренстрема. Киев : Олімпійська література, 2002. 378 с.
6. Шаповалова В.А., Коршак В.М. Спортивна медицина та фізична реабілітація. Київ : Медицина, 2008. 248 с.
7. Ячнюк Ю.Б., Мосейчук Ю.Ю., Ячнюк І.О., Воробйов О.О., Романів Л.В., Марценяк І.В. Відновлювальні засоби у фізичній культурі і спорті. Чернівці : ЧНУ, 2011. 387 с.

Додаткова:

8. Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред. Голки Г. П, Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. Вінниця : Нова Книга, 2014. 416 с.
9. Клепач М.С., Андрейчин В.А. Невідкладна лікарська допомога при травмах : навч. посібник. Івано-Франківськ, 2007. 156 с.
10. Дитяча травматологія : практ. посіб. / за ред. О. В. Дольницького, Д. Ю.Кривчені, М. Є. Поліщука. К. : Книга плюс, 2006. 472 с.

Інтернет ресурси:

1. Репозитарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=799>
2. Глосарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=801>

3. Українська Асоціація фізичної терапії – <https://physrehab.org.ua/uk/home/>
4. Медичні шкали – <https://medical-club.net/uk/medicinskie-shkaly/>
5. Всесвітня організація охорони здоров'я – <https://www.who.int/ru>
6. Діагностичні онлайн калькулятори – https://juxtra.info/calculators/calculators_list_ua.php
7. Спортивна медицина: Науково-теоретичний журнал (архів номерів) – http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/smed/index.html
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (матеріали зі спортивної медицини) – [http://irbis-nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=JRN&P21DBN=JRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=\(%3C.%3EU%3D%D0%A7510.9\\$%3C.%3E\)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://irbis-nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=JRN&P21DBN=JRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=(%3C.%3EU%3D%D0%A7510.9$%3C.%3E)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)